

Sygn. akt IV U 56/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący :Sędzia Sądu Rejonowego Janusz Kotas

Ławnicy: -----

Protokolant: st. sekretarz sądowy Beata Mytlewska

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2018 roku

sprawy z odwołania **M. T.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o zasiłek chorobowy

w związku z odwołaniem od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 28.12.2017 r.

orzekł:

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.12.2017 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za okres od 3.04.2017 do 20.09.2017 roku w kwocie 1.710 zł , jednocześnie z kwoty tej potrącił kwotę 1.210 zł na zaległe składki i przekazał do wypłaty pozostałą kwotę tj. 500 zł. Zaległe składki to składki za okres od lipca 2011 r. do czerwca 2012 roku, z czego należność główna to 857 zł, odsetki 353 zł. Taki podział świadczenia uwzględnił wniosek ubezpieczonego M. T. z dnia 15 października 2017 roku, w którym wskazał on, że należny mu zasiłek może być rozliczony w ten sposób, że kwota 500 zł może być wysłana mu w gotówce a pozostała kwota może być rozliczona na jego składki.

Odwołalnie od decyzji złożył wnioskodawca M. T. wskazując, że nie zgadza się z decyzją Prezesa KRUS i domaga się jej zmiany polegającej na zaliczeniu całej kwoty 1210 zł na składki ubezpieczeniowe od najstarszej zaległości, rozliczenie dokonane w decyzji jest niezgodne z jego wnioskiem, bowiem 353 zł jest przeznaczone na odsetki, na co on nie zgadza się . Wskazał, że zaliczenie tej kwoty na odsetki jest niezgodne z art. 5 i 56 i następnego kodeksu cywilnego, dalej wnioskodawca wskazał, że czynienie ze swego prawa przez KRUS użytku w zaskarżonej decyzji jest niegodziwe, niedopuszczalne i z mocy prawa nieważne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, wnosząc o oddalenie odwołania, że zgodnie z art. 50 ust 1 i ust 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2017 poz 2336) Kasa może potrącać z wypłacanych świadczeń z ubezpieczenia zaległe składki na zaległe ubezpieczenie rolników indywidualnych i członków ich rodzin lub na ubezpieczenie wraz z odsetkami, a także składki na ubezpieczenie za bieżący kwartał. Ponadto z emerytur i rent mogą być potrącane inne należności na zasadach określonych w odrębnych przepisach, o dokonanych potrąceniach orzeka się w decyzji. Z przyznanego zasiłku częściowo potrącono kwotę 1.210 zł, z czego 857

zł na pokrycie zaległych składek i 353 zł na pokrycie odsetek za zwłokę. Powyższego rozliczenia dokonano w oparciu o art. 55 ust 2 ustawy z 29.08.1997 roku ordynacja podatkowa w myśl, którego jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.

W kolejnych pismach wnioskodawca wskazał, że w decyzji organ rentowy bezprawnie zabrał mu część jego świadczenia chorobowego, ponownie powołała się na art. 5 i 56 kodeksu cywilnego, a ponadto wskazał, że będzie domagał się od wystawcy decyzji K. S. należnego odszkodowania. W kolejnym wniosku z 16 marca 2018 roku wskazał, że świadczenie chorobowe jest wypłacane przez budżet - Skarb Państwa dla chorego na jego leczenie i zgodnie z art. 831 § 1 ust 2, 5 i 7 kpc niedopuszczalna jest jakakolwiek forma egzekucji w tym tzw. potrącenie czynione przez jakikolwiek organ czy instytucje jakichkolwiek kwot pochodzących ze świadczeń budżetu -Skarbu Państwa. Wg wnioskodawcy takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie korzysta z ochrony.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawca M. T. podlega rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Z tytułu tego ubezpieczenia wnioskodawca zalegał ze składkami na ubezpieczenie emerytalno – rentowe za okres od lipca 2011 roku do grudnia 2017 roku na łączną kwotę 6.527 zł, odsetki od tych składek 1.407 zł, a więc łącznie 7.934 zł oraz ze składkami na ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe i macierzyńskie za okres od października 2015 roku do grudnia 2017 roku w łącznej kwocie 1.134 zł.

/dowód: zestawienie zaległości k. 19-21 ,

-zestawienie zaległości k.10-13 – akta rentowe /

Wnioskodawca przebywał na zwolnieniu lekarskim w okresie od 03.04.2017 roku do 20.09.2017 roku. Składając wniosek o wypłatę zasiłku chorobowego za wspomniany okres, wnioskodawca wskazał we wniosku z 15 października 2017 roku, że przyznając mu zasiłek za wspomniany okres Kasa winna mu przyznać w gotówce 500 zł a pozostałą część świadczenia zaliczyć na jego składki ubezpieczeniowe.

/dowód: wniosek k. 2 akta rentowe ,

-zestawienie zaświadczeń o niezdolności do pracy k.3-8 – akta rentowe

-stanowisko ZUS k.1 akta rentowe /

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 grudnia 2017 roku Prezes KRUS przyznał wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za okres od 3.04 do 20.09 2017 roku tj. za 171 dni w kwocie 1.710 zł, z przyznanego świadczenia wypłacił mu 500 zł a 1.210 zł potrącił na zaległe składki, z czego 857 zł na należność główną z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie emerytalno - rentowe za okres od lipca 2011 roku do czerwca 2012 roku oraz 353 zł na odsetki od zaległości.

/dowód: -decyzja k.9-10 – akta rentowe /

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie ustalony został na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach KRUS, których autentyczności i prawdziwości nie podważała żadna ze stron. Sąd dał wiarę przedstawionym w sprawie dokumentom, nie kwestionowała ich żadna ze stron.

Najważniejszą i sporną kwestią w sprawie było czy organ rentowy dokonując ze świadczenia należnego ubezpieczonemu potrącenia zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników może dokonywać potrąceń tylko dotyczących samych składek, jako takich czy również odsetek od zaległych składek.

Zdaniem Sądu postępowanie organu rentowego było zasadne. Błędne jest powoływanie się przez wnioskodawcę na przepisy art. 5 i 56 i następnego kodeksu cywilnego jak też na przepisy art. 831 kpc. Do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych nie mają zastosowania przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zasad współżycia społecznego, bowiem przepisy regulujące ubezpieczenie społeczne rolników są przepisami odrębnymi od przepisów kodeksu cywilnego, przepisy dotyczące ubezpieczeń społecznych obowiązkowych regulują, bowiem nie stosunki umowne między stronami jak kodeks cywilny, tylko relacje między ubezpieczonym a organem rentowym powołanym przez państwo na podstawie ustawy. Takie jest też stanowisko judykatury. I tak, już w wyroku z dnia 3 września 1998 r. w sprawie III AUa 200/98 Sąd Apelacyjny w Lublinie wskazał, że zasady zwrotu lub potrącenia świadczeń uregulowane są w przepisach prawa ubezpieczeniowego, a tym samym nie stosuje do nich norm prawa cywilnego. Zasady współżycia społecznego w sprawach dotyczących ubezpieczenia społecznego nie mają tu zastosowania. (OSA 1999 nr 5, poz. 27, str. 61, Biul. Inf. Pr. 1999 nr 3, str. 71, Biul. Inf. Pr. 1999 nr 3, str. 71, Legalis Numer 34442). Sąd orzekający w niniejszej sprawie całkowicie to stanowisko podziela.

To samo odnosi się do art. 831 kpc dotyczącego egzekucji, bowiem potrącenie z należności wynikających z ubezpieczenia społecznego rolników oparte jest na art. 50 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, która stanowi Lex Specialis wobec kodeksu postępowania cywilnego. Ponadto potrącenie zaległych składek nie stanowi egzekucji cywilnej w myśl przepisów kpc.

Według art. 777 § 1 pkt 1-6, tytułami egzekucyjnymi są: orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem; orzeczenie referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu; inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej; akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub wydania rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie określonych, albo też wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy w akcie wskazano termin wykonania obowiązku lub zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie; akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, gdy w akcie wskazano zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jak również termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności; akt notarialny określony w pkt 4 lub 5, w którym niebędąca dłużnikiem osobistym osoba, której rzecz, wierzytelność lub prawo obciążone jest hipoteką lub zastawem, poddała się egzekucji z obciążonego przedmiotu w celu zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej zabezpieczonemu wierzycielowi. Nie zostało więc tu wymienione potrącenie z mocy art. 50 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wnioskodawca wskazywał jeszcze, że Kasa dokonując potrącenia jego zasiłku, naruszyła jeszcze na art. 831 § 1 ust. 2, 5, i 7 kpc. Wskazane przepisy stanowią, że nie podlegają egzekucji sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele (w szczególności stypendia, wsparcia), chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z urzeczywistnieniem tych celów albo z tytułu obowiązku alimentacyjnego; świadczenia z ubezpieczeń osobowych oraz odszkodowania z ubezpieczeń majątkowych, w granicach określonych w drodze rozporządzenia przez Ministrów Finansów⁶⁸ i Sprawiedliwości; nie dotyczy to egzekucji mającej na celu zaspokojenie roszczeń z tytułu alimentów; wierzytelności przypadające dłużnikowi z budżetu państwa lub od Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1938, 2110 i 2217) przed ukończeniem udzielania tych świadczeń, w wysokości 75% każdorazowej wypłaty, chyba że chodzi o wierzytelności pracowników dłużnika lub świadczeniodawców, o których mowa w art. 5 pkt 41 lit. a i b ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Według wnioskodawcy do wymienionych tam świadczeń zalicza się także zasiłki z ubezpieczeń społecznych. Jest to całkowicie błędne rozumowanie. Wnioskodawca nie otrzymywał stypendium ani alimentów, jak też świadczenia z ubezpieczenia zdrowotnego /leczenie/. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe to ubezpieczenia na podstawie umów a nie z ustawy.

Jeżeli chodzi o potrącenia dokonywane na mocy art. 50 wspomnianej ustawy to organ rentowy nie tylko może, ale musi dokonać potrącenia zaległych składek. Takie jest również utrwalone stanowisko judykatury. W wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r. w sprawie III AUa 122/15, Sąd Apelacyjny w Lublinie wskazał, że treść art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.) zezwala organowi rentowemu na dokonywanie potrąceń całości wypłacanych świadczeń na poczet zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Przy czym przyznana Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego możliwość potrąceń pozostawiona jest swobodnemu uznaniu organu ale nie oznacza dowolności. (Legalis Numer 1242027). Sąd wskazał tutaj, że Organ rentowy ma obowiązek potrącić zaległe składki, nie może tego czynić np. w sytuacji, kiedy strony zawarły układ ratalny na spłatę należności, nawet jeżeli nie jest on regulowany, jeżeli nie został wcześniej wypowiedziany. Sąd orzekający w niniejszej sprawie całkowicie to stanowisko podziela.

Nawet Trybunał Konstytucyjny rozpoznając skargę konstytucyjną w przedmiocie zgodności wspomnianego art. 50 z Konstytucją stwierdził, że nie narusza on Konstytucji /Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 lipca 2014 r. w sprawie SK 28/13, Dz.U. 2014, poz. 1061, OTK 2014 nr 7, poz. 81, KSAG 2014 nr 3, str. 44, /.

Trybunał Konstytucyjny szeroko uzasadnił swoje stanowisko wskazując na fakt, że choć świadczenia z ubezpieczenia społecznego mają zapewniać określone zabezpieczenie dla ubezpieczonego to jednak nie może być sytuacji, że zobowiązanym w relacjach między ubezpieczonym a organem rentowym będzie tylko i wyłącznie organ rentowy, tzn. nie może być sytuacji, że ubezpieczony zalega ze składkami, nie płaci ich, a mimo wszystko podlega ubezpieczeniom a tym samym organ rentowy zobligowany jest wypłacać w całości świadczenie. Trybunał wskazał na daleko bardziej idące ograniczenia dla innych grup zawodowych np. dla ubezpieczonych, którzy prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą i tam wystarczy zaleganie ze składką w kwocie 6,60 zł powoduje, że może on uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego z tytułu wypadku przy działalności, o czym stanowi art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322, ze zm.). I nie tylko, że nie zostanie mu ono przyznane i z tego świadczenia potrącone należności zaległe, ale musi ten ubezpieczony w określonym terminie uiścić zaległą składkę by świadczenie jego nie przedawniło się. Trybunał wskazał również, że jak najbardziej zasadne jest wciągnięcie do tych potrąceń odsetek od zaległych składek na ubezpieczenie społeczne.

Zgodnie z art. 50 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 r. tj. z dnia 22 listopada 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336), Kasa może potrącać z wypłacanych świadczeń z ubezpieczenia zaległe składki na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin lub na ubezpieczenie, wraz z odsetkami, a także składki na ubezpieczenie za bieżący kwartał; dotyczy to tylko składek za osobę pobierającą świadczenie, z wyjątkiem domownika, oraz składek, do których opłacenia zobowiązana jest ta osoba. Ponadto z emerytur i rent mogą być potrącane inne należności na zasadach określonych w odrębnych przepisach. O dokonywaniu potrącenia orzeka się w decyzji ustalającej prawo do świadczenia albo w odrębnej decyzji.

Dalej według art. 52 ust.1 pkt 1 tejże ustawy, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto do składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 51 § 1, **art. 55**, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 62 § 1 i 5, art. 62b § 1 pkt 2 i § 3, art. 63 § 1, art. 72 § 1 pkt 1 i 4, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77 § 1 pkt 2, art. 77b § 2 i 4, art. 78 § 1, § 3 pkt 3 lit. a i § 4, art. 79 § 2, art. 91, art. 97 § 1, art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2 i 7, art. 100 § 1, art. 101 § 1, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, § 1a, § 2 pkt 2 i 4 i § 3, art. 108 § 1 i 4, art. 109 § 1 i 2 pkt 1, art. 110 § 1, § 2 pkt 2 i § 3, art. 111 § 1-4 i § 5 pkt 1, art. 112 § 1, § 3, § 4 pkt 2 i § 5-7 oraz art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa;

W myśl tegoż art. 55 § 1 i 2 ordynacji podatkowej z dnia 29 sierpnia 1997 r. tj. z dnia 17 stycznia 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 201), odsetki za zwłokę wpłacane są bez wezwania organu podatkowego. Jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.

Warto dodać , że Sąd rozstrzygając odwołanie od decyzji bierze pod uwagę stan faktyczny z chwili jej wydania późniejsze działania stron nie wpływają na jej zgodność z prawem . Tak też najnowsza judykatura .

W wyroku z dnia 9 października 2013 r. w sprawie III AUa 359/13 , Sąd Apelacyjny w Białymstoku wskazał , że Sąd ubezpieczeń społecznych pełni funkcję rozpoznawczą i kontrolną. Relacja zachodząca między nimi ma charakter złożony. Uprawnienia rozpoznawcze sądu zawężone zostały wyłącznie do legalności materialnoprawnej rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy. Uwzględniając ten punkt widzenia, zrozumiałe staje się, że sąd odnosi się do decyzji organu rentowego według stanu na dzień jej wydania. (Legalis Numer 746480) .

W przedmiotowej sprawie na dzień wydania przedmiotowej decyzji , wnioskodawca zalegał ze składkami na ubezpieczenie emerytalno – rentowe od lipca 2011 roku do grudnia 2017 roku na łączną kwotę 6.527 zł, odsetki od tych składek 1.407 zł, a więc łącznie 7.934 zł oraz ze składkami na ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe i macierzyńskie od października 2015 roku do grudnia 2017 roku w łącznej kwocie 1.134 zł.

Nie ma znaczenia na tym etapie postępowania fakt , że wnioskodawca składał wnioski i umorzenie składek , czy ich odroczenie , jeżeli na dzień wydania zaskarżonej decyzji , nie zostały te zaległości prawomocnie umorzone lub odroczone .

Zarzut wnioskodawcy , że decyzja nie odpowiada jego wnioskowi jest także bezpodstawny . Organ rentowy mógł w całości przyznane wnioskodawcy świadczenie przeznaczyć na zaległe składki i nic nie wypłacać wnioskodawcy w gotówce . Tak też wskazał w cytowanym już wyżej wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r. w sprawie III AUa 122/15 , Sąd Apelacyjny w Lublinie podnosząc , że treść art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.) zezwala organowi rentowemu na dokonywanie potrąceń **całości wypłacanych świadczeń na poczet zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników.**

W tym stanie rzeczy, Sąd na podstawie przepisu art. 477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie i orzekł jak w sentencji wyroku .